

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

29 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Plămădeală Ghenadie și Craiu Nicolae,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Brînză Alexei în numele inculpatului Ciorap Victor, de către avocatul Brînză Alexei în numele inculpatului Ciorap Liviu și de către inculpații Ciorap Victor și Ciorap Liviu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2021, în cauza penală în privința lui

*Ciorap Liviu XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX*

*Ciorap Victor XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 26.11.2014 – 03.05.2019;

Instanța de apel: 24.06.2019 – 17.09.2019;

Instanța de recurs: 02.12.2019 – 08.09.2020;

Instanța de apel: 19.11.2019 – 02.06.2021;

Instanța de recurs: 06.08.2021 – 29.11.2021.

Asupra recursurilor ordinare în cauză, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 03 mai 2019, în temeiul art. 2 alin. (1) al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, procesul pe cauza penală de învinuire a lui *Ciorap Liviu XXXXX* în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 287

alin. (2) lit. b) și a lui **Ciorap Victor XXXXX** în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, a fost încetat.

1.1. Pentru a pronunța sentința dată, prima instanță a constatat că Ciorap Liviu împreună și prin participație simplă cu inculpatul Ciorap Victor, la data de 24 aprilie 2016, aproximativ la orele 17:00, înțelegând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, intenționat, încălcând ordinea publică, care presupune respectarea totalității relațiilor sociale ce asigură o ambianță liniștită de conviețuire, de inviolabilitate a persoanei, dând dovadă de o deosebită obrăznicie și lipsă de respect față de societate, fără careva motive, în timp ce se aflau în loc public și anume, pe o stradă din sat. XXXXX, r-nul Criuleni, folosind un motiv neînsemnat, i-au aplicat lui Barbacari Nicolae, multiple lovituri pe diferite părți ale corpului. În urma acțiunilor ilegale ale lui Ciorap Liviu și Ciorap Victor, părții vătămate Barbacari Nicolae i-au fost cauzate leziuni corporale, care conform Raportului de expertiză medico-legală nr. 238D din 17.09.2016 se califică ca vătămare ușoară.

Astfel, acțiunile lui Ciorap Liviu, au fost încadrate în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, huliganism, *adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită, săvârșită de două sau mai multe persoane.*

Acțiunile lui Ciorap Victor, au fost încadrate în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, huliganismul agravat, *adică acțiunile intenționate, care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care, prin continuitatea lor, se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită, săvârșit cu aplicarea sau cu încercarea aplicării armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.*

2. Împotriva sentinței nominalizate au declarat apel:

- **Procurorul**, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Ciorap Liviu să fie recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, iar în temeiul art. 84 alin. (4) Cod penal, a-i stabili pentru concurs de infracțiuni, pedeapsa definitivă pe termen de 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Ciorap Victor să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal la 7 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, iar în temeiul art. 85 Cod penal, a-i stabili prin cumul parțial de sentințe pedeapsa definitivă pe termen de 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În argumentarea apelului, acuzatorul de stat a invocat că instanța de judecată greșit a aplicat în privința inculpaților Ciorap Liviu și Ciorap Victor prevederile Legii

nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, or atât în cadrul urmăririi penale cât și în cadrul examinării cauzei penale în instanța de judecată inculpații Ciorap Liviu și Ciorap Victor, nu și-au recunoscut vina în comiterea infracțiunilor incriminate, iar pe parcursul procesului penal ultimii fiind audiați au încercat să inducă în eroare atât instanța de judecată, cât și pe ceilalți participanți la proces, cu scopul evitării unei eventuale condamnări, luând în considerație faptul că Ciorap Liviu se află la evidența Biroului de Probațiune Criuleni cu termen de la data de 22.07.2016, până la data de 22.07.2019 în temeiul sentinței Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 06.07.2016, în baza căreia a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal și condamnat la 5 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, iar conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 3 ani, iar Ciorap Victor se află la evidența Biroului de Probațiune Criuleni cu termen de la data de 14.09.2015 până la data de 14.09.2018 în temeiul sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 19.05.2015, în baza căreia a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 151 alin. (1) Cod penal și a fost condamnat la 5 ani închisoare, iar conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 3 ani.

De către partea vătămată Barbacari Nicolae, în cadrul examinării cauzei penale în instanța de judecată a fost înaintată o acțiune civilă în privința inculpaților prin care a solicitat să fie încasat în mod solidar de la ultimii, prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei, pe care inculpații Ciorap Liviu și Ciorap Victor nu l-au reparat, și nici partea vătămată Barbacari Nicolae nu a confirmat faptul reparării prejudiciul material și moral cauzat prin infracțiune, din motiv că nu a fost prezent în ședințele de judecată.

La fel, instanța de judecată nu a ținut cont nici de faptul că inculpații se află la evidența Biroului de Probațiune Criuleni, fiind condamnați de comiterea unor infracțiuni grave, de faptul că aceștia se caracterizează negativ la locul de trai și că prezintă un risc de recidivă sporit, în sensul că ar putea comite alte infracțiuni aflându-se în libertate;

- *avocatul Erhan Andrei în interesul părții vătămate Barbacari Nicolae*, a solicitat casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să se dispună încasarea din contul inculpaților, în mod solidar, în beneficiul părții vătămate Barbacari Nicolae suma de 56 000 lei cu titlu de prejudiciu material și moral, cauzat prin infracțiune. În acest sens, s-a invocat că, contrar prevederilor art. 386 Cod de procedură penală, instanța nu s-a expus în privința acțiunii civile înaintată de partea vătămată și

incorect a aplicat Legea cu privire la amnistie nr. 210, deoarece inculpații vina nu au recunoscut-o, nu s-au căit în comiterea faptelor incriminate și au fost anterior judecați.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 septembrie 2019, a fost admis apelul procurorului, casată total sentința, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Ciorap Liviu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, iar în temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

Ciorap Victor a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, iar în temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 5 ani.

3.1. În motivarea soluției pronunțate, instanța de apel a stabilit că în privința inculpaților Ciorap Liviu și Ciorap Victor nu pot fi aplicate prevederile Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, or, inculpații nu sunt trași pentru prima oară la răspunderea penală pentru comiterea unei infracțiuni mai puțin grave, așa precum prevede art. 57 Cod penal.

De asemenea, Ciorap Liviu și Ciorap Victor nu s-au autodenunțat de bunăvoie, nici nu au contribuit activ la descoperirea infracțiunii, fiind audiați în calitate de bănuiți nu și-au recunoscut vina, iar fiind audiați în calitate de învinuiți, de asemenea nu au recunoscut vina și prin urmare, n-au contribuit activ la descoperirea infracțiunii.

Astfel, prima instanță eronat a reținut că, faptele incriminate, cât și persoana inculpaților cad sub incidența Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Instanța de apel a mai relevat că prima instanță nu a determinat, dacă Ciorap Liviu și Ciorap Victor au manifestat căința activă față de fapta infracțională comisă. Respectiv soluția adoptată de către instanța de fond este una nefondată.

Din materialele cauzei rezultă că, Ciorap Liviu și Ciorap Victor fiind anterior condamnați, au comis din nou o infracțiune cu aplicarea violenței, careva concluzii asupra comportamentului său nu au făcut, ceea ce denotă că pedepsele aplicate anterior inculpaților nu și-au atins scopul.

La capitolul individualizării pedepsei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 - 77 Cod penal, de faptul că art. 16 Cod penal, atribuie infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la categoria infracțiunilor mai puțin grave și art. 287 alin. (3) Cod penal, se atribuie la categoria infracțiunilor grave.

Totodată, în privința inculpaților nu au fost reținute circumstanțe atenuante și nici agravante, și având în vedere concluziile expuse supra, instanța de apel a considerat că, corectarea și reeducarea inculpaților este posibilă numai cu tragerea la răspundere penală, și numai aplicând față de Ciorap Liviu pedeapsa cu închisoare în limitele fixate de norma art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal pe un termen de 3 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, iar față de Ciorap Victor pedeapsa cu închisoare în limitele fixate de norma art. 287 alin. (3) Cod penal, pe o perioadă de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Ținând cont de prevederile art. 90 Cod penal, instanța de apel a conchis că, va fi justificată aplicarea față de Ciorap Liviu și Ciorap Victor a unei pedepse sub formă de închisoare, iar în temeiul art. 90 Cod penal executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune pe un termen de 4 ani în privința lui Ciorap Liviu și respectiv, pe un termen de 5 ani în privința lui Ciorap Victor.

Aferent circumstanțelor constatate, instanța de apel a considerat neîntemeiată solicitarea procurorului precum că inculpații necesită a fi izolați de societate pentru a fi atins scopul legii penale.

Referitor la soluționarea acțiunii civile instanța de apel a specificat că, în cadrul judecării cauzei în prima instanță, partea vătămată a depus acțiune civilă în sensul art. 219 Cod de procedură penală, solicitând încasarea, în mod solidar, din contul inculpaților Ciorap Liviu și Ciorap Victor în beneficiul său a pagubei materiale în mărime de 439 lei, 4 000 lei cheltuieli pentru asistență juridică și prejudiciu moral în mărime de 50 000 lei.

În instanța de apel, partea vătămată a depus cerere prin care își susține pretențiile materiale pentru daune morale și asistență juridică în instanța de fond și în instanța de apel în sumă totală de 56 000 lei (f.d.14, vol. II) fiind administrată o probă nouă – bonul de plată pentru asistența juridică acordată de avocatul Gorea Tatiana (f.d.16, vol. II).

Din materialele cauzei, instanța a stabilit că inculpații au restituit benevol părții vătămate suma de 50 000 lei, astfel a apreciat că nu este necesar de a dispune admiterea acțiunii civile și a încasa repetat din contul inculpaților suma de 50 000 lei.

4. Împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 septembrie 2019 au declarat recurs ordinar:

- *procurorul*, care a solicitat casarea acesteia, pe motiv că soluția pronunțată este una vădit neîntemeiată. În susținerea poziției reflectate în recurs, acuzatorul de stat a menționat că prin pronunțarea de către instanța de apel a decizie de condamnare la pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, pentru comiterea unei infracțiuni grave cu un grad prejudiciabil sporit, fiind periclitată ordinea de drept, nu va fi atins scopul principal al pedepsei prevăzut de art. 61 Cod penal, și anume

prevenirea de comitere de noi infracțiuni de către inculpați, precum și de către alte persoane, restabilirea echității sociale.

Dispoziția art. 90 Cod penal obligă instanța de judecată să indice expres în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei, care în prezenta cauză nu a primit o motivare corespunzătoare, or, instanța de apel s-a limitat la enumerarea circumstanțelor care le consideră atenuante.

Circumstanțele comiterii infracțiunii și comportamentul inculpaților denotă că cel mai eficient mijloc de corectare a acestora este pedeapsa cu închisoare, această concluzie derivând și din gravitatea faptei comise și de pericolul social al acesteia.

Astfel, recurentul a subliniat că instanța de apel nu și-a motivat pe deplin concluzia privind aplicarea prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal în privința inculpaților;

- *avocatul Gorea Tatiana în interesele părții vătămate Barbacari Nicolae*, care a solicitat casarea deciziei și dispunerea încasării cheltuielilor suportate de partea vătămată Barbacari Nicolae pentru asistența juridică acordată.

Cu referire la soluționarea acțiunii civile în procesul penal, recurenta a considerat că instanța de apel a adoptat o soluție greșită în această parte, întrucât potrivit dispoziției art. 23 alin. (2) Cod de procedură penală, *victima unei fapte care constituie componentă de infracțiune este în drept să ceară, în condițiile prezentului cod, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată și să-i fie reparate prejudiciile morale, fizice și materiale.*

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală, *acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.* Coroborând dispozițiile cadrului legal citat mai sus, instanța de apel eronat a constatat că, nu poate fi admisă pretenția părții vătămate privind încasarea sumei de 5 000 lei, suportate pentru asistență juridică și nu este necesar de a încasa suma dată din contul inculpaților, reieșind din faptul că inculpații Ciorap Liviu și Ciorap Victor au restituit benevol părții vătămate suma de 50 000 lei.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 septembrie 2020, recursul ordinar declarat de către avocatul Gorea Tatiana a fost respins, ca inadmisibil, iar recursul declarat de procuror a fost admis, cu casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 septembrie 2019, în partea stabilirii pedepsei, în privința inculpaților, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. În rest, celelalte dispoziții ale deciziei au fost menținute.

5.1. Pentru a pronunța decizia dată, instanța de recurs s-a expus asupra soluției de respingere a recursului declarat de apărătorul părții vătămate, relevând că acțiunea civilă poate fi înaintată în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești și aceasta poate fi înaintată în numele persoanei fizice sau juridice de către reprezentanții părților vătămate recunoscute ca părți civile în procesul penal, prin ordonanța organului de urmărire penală ori prin încheierea instanței de judecată, care judecă cauza ca prima instanță.

Pe parcursul examinării cauzei, în cadrul ședinței de judecată partea vătămată Barbacari Nicolae a înaintat acțiune civilă împotriva inculpaților, prin care a solicitat încasarea în mod solidar din contul inculpaților în beneficiul său a prejudiciului material în mărime de 439 lei, a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică acordată în mărime de 4 000 lei și a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

Din materialele dosarului, instanța de recurs a constatat că, acțiunea civilă a fost probată prin chitanța asistenței juridice, bonurile medicale și fotografiile părții vătămate (f.d. 150-153, vol. I).

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, a cărui conținut nu a fost contestat de către părți, s-a confirmat restituirea parțială a prejudiciului înaintat de partea vătămată față de inculpați în mărime de 15 000 lei (f.d. 195, vol. I).

La fel, în instanța de apel, partea vătămată a depus cerere prin care își susține pretențiile materiale pentru prejudiciu moral și asistență juridică în prima instanță și în instanța de apel în sumă totală de 56 000 lei (f.d. 14, vol. II) și s-a administrat proba nouă bonul de plată pentru asistența juridică acordată de avocatul Gorea Tatiana (f.d. 16, vol. II).

Astfel, apărarea, în instanța de apel, a prezentat pentru studiere și anexare la materialele cauzei - recipisa întocmită în prezența apărătorului părții vătămate prin care se confirmă că inculpații mai au de achitat părții vătămate 35 000 lei, în contul pretențiilor înaintate de Barbacari Nicolae, recipise potrivit cărora Ciorap Liviu și Ciorap Victor, au achitat mamei și soției părții vătămate suma totală de 35 000 lei, în contul pretențiilor înaintate de Barbacari Nicolae.

La acest capitol, instanța de recurs, în rezultatul verificării materialelor cauzei, a stabilit că, prejudiciul material cauzat prin infracțiune a fost probat în mărime de 418, 99 lei (f.d. 152, vol. I) și cheltuielile judiciare, rezultate din achitarea serviciilor prestate de către avocații Erhan Andrei și Gorea Tatiana, care constituie în total suma de 9 000 lei (f.d. 150, vol. I și f.d. 16, vol. II).

În continuare, referitor la cheltuielile suportate de partea vătămată Barbacari Nicolae pentru asistență juridică, instanța de recurs reține că recurentul pledează pentru încasarea din contul inculpaților Ciorap Liviu și Ciorap Victor a cheltuielilor

judiciare pentru asistență juridică în sumă de 5 000 lei, în situația în care, instanța de apel a dispus încasarea sumei de 50 000 lei cu titlu de cheltuieli suportate de partea vătămată, care va acoperi integral cheltuielile suportate de Barbacari Nicolae, în legătură cu încheierea contractului de prestare servicii cu avocatul ales de acesta.

În acest sens, instanța de recurs a remarcat faptul că, soluția instanței de apel este una justificată și probantă, or, reieșind din faptul că inculpații Ciorap Liviu și Ciorap Victor au restituit benevol părții vătămate prejudiciul material în sumă de 50 000 lei, instanța de apel a pus la baza hotărârii bonurile de plată, prin care se atestă cheltuielile suportate de partea vătămată.

Prin urmare, instanța de recurs a conchis că concluziile la care a ajuns instanța de apel în partea acțiunii civile înaintate în cauză, sunt obiective și întemeiate, nefiind identificată prezența vreunei erori judiciare invocate de recurentă, care ar putea servi drept temei de casare a deciziei contestate.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2021, au fost admise apelurile declarate de către procuror și de către avocatul Erhan Andrei în interesele părții vătămate Barbacari Nicolae, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit de către prima instanță, prin care:

Ciorap Liviu XXXXX se recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa în limitele sancțiunii prevăzute de acest articol sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Ciorap Victor XXXXX se recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa în limitele sancțiunii prevăzute de acest articol sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Se încasează din contul inculpaților Ciorap Liviu XXXXX și Ciorap Victor XXXXX, în mod solidar, în beneficiul părții vătămate Barbacari Nicolae suma de 4 000 (patru mii) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică acordată și suma de 10 000 (zece mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral.

6.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că prima instanță eronat a încetat procesul penal în privința inculpaților Ciorap Liviu și Ciorap Victor pe motivul intervenirii actului de amnistie, deoarece ultimii nu întrunesc condițiile necesare pentru antrenarea amnistiei, or, potrivit art. (1) alin. 1) al Legii nr. 210 din 29.07.2016 este stipulat că *Prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal și celor condamnate care sânt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, perioadei de probațiune sau*

termenului de probă și sânt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art.2–9, 11 și 12.

Potrivit art. (1) alin. (2) al Legii nr. 210 din 29.07.2016, căința activă a persoanei se determină în conformitate cu criteriile stabilite la art. 57 Cod penal nr. 985-CX din 18 aprilie 2002, fără a ține cont de criteriul gravității faptei comise.

Potrivit art. (1) alin. (3) al Legii nr.210 din 29.07.2016, *aplicarea oricărei modalități de liberare de pedeapsă penală, prevăzute de prezenta lege, poate avea loc doar în condițiile în care organul de urmărire penală, instanța de judecată sau judecătorul de instrucție constată întrunirea cerințelor stipulate la alin. (1).*

Potrivit art. 57 Cod penal, *persoana care pentru prima oară a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală dacă ea, după săvârșirea infracțiunii, s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea acesteia, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau, în alt mod, a reparat prejudiciul pricinuit prin infracțiune.*

După cum s-a constatat, inculpații Ciorap Liviu și Ciorap Victor, nu recunosc vina sau o recunosc parțial în cele ce i se incriminează, nu au manifestat căință sinceră și cerere privind aplicarea amnistiei nu au depus, iar anterior au mai comis infracțiuni grave (art.151 alin.(1) și art.187 alin.(2) Cod penal). Partea vătămată Barbacari Nicolae a declarat că are pretenții de ordin moral, material și cheltuieli de judecată, în mărime totală de 56 000 lei, iar avocatul ales de partea vătămată – Erhan Andrei, a confirmat că inculpații au achitat doar suma de 15 000 lei în contul reparării parțiale a pretențiilor înaintate de partea vătămată.

Astfel, instanța de apel a conchis că în privința inculpaților Ciorap Liviu și Ciorap Victor nu pot fi aplicate prevederile Legii nr. 210 din 29.07.2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, or, inculpații nu sunt trași pentru prima oară la răspunderea penală pentru comiterea unei infracțiuni mai puțin grave, așa precum prevede art. 57 Cod penal.

De asemenea, Ciorap Liviu și Ciorap Victor nu s-au autodenunțat de bunăvoie, nici nu au contribuit activ la descoperirea acesteia, fiind audiați în calitate de bănuiți nu și-au recunoscut vina, iar fiind audiați în calitate de învinuiți, de asemenea nu au recunoscut vina și n-au contribuit activ la descoperirea infracțiunii. Prin urmare, prima instanță eronat a reținut că, faptele încriminate, cât și persoana inculpaților cad sub incidența Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Apreciind toate probele administrate în cadrul cercetării judecătorești, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor, verificate și în cadrul ședinței instanței de apel, a fost constatat că acțiunile lui Ciorap Liviu se încadrează în baza art.

287 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar acțiunile lui Ciorap Victor în baza art. 287 alin. (3) Cod penal.

Cu referire la individualizarea pedepsei penale, instanța de apel a relevat faptul că, infracțiunea prevăzută la art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 1350 unități convenționale, sau cu închisoare de până la 5 ani, pe când infracțiunea prevăzută la art. 287 alin. (3) Cod penal, se sancționează cu închisoare de la 3 la 7 ani.

Potrivit art. 16 Cod penal, infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (2) Cod penal se atribuie la categoria celor mai puțin grave, iar cea prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal - la categoria celor grave.

Inculpații Ciorap Victor și Ciorap Liviu au săvârșit infracțiunea de huliganism, împreună și prin participație simplă, în loc public, desconsiderând și încălcând ordinea publică, din intenții huliganice, cu o deosebită obrăznicie, aplicând violența și cauzând vătămări corporale neînsemnate, inculpatul Ciorap Victor aplicând și un obiect pentru vătămarea integrității corporale.

Vis - a - vis de personalitatea inculpaților Ciorap Liviu și Ciorap Victor, instanța a statuat că aceștia nu se află la prima abatere a legii penale, a fiind anterior condamnați, însă careva concluzii de rigoare nu și-au format din condamnarea precedentă. La urmărirea penală, cât și la etapa judecării cauzei vina nu au recunoscut-o, pe parcursul judecării cauzei penale au încercat să inducă instanța în eroare, la locul de trai sunt caracterizați negativ, iar la materialele cauzei careva acte confirmatoare că au restituit paguba cauzată părții vătămate, nu există.

Conform art. 76 Cod penal, careva circumstanțe atenuante nu au fost stabilite.

Circumstanțe agravante conform art. 77 Cod penal, la fel nu au fost stabilite.

Dat fiind cele expuse supra, instanța de apel a ajuns la concluzia că corectarea și resocializarea inculpaților Ciorap Liviu și Ciorap Victor, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea lor, poate fi atinsă doar prin executarea reală a pedepsei stabilite cu închisoarea.

Subsecvent, instanța de apel a considerat justificată încasarea din contul inculpaților, în mod solidar, în beneficiul părții vătămate suma de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, or inculpații Ciorap Liviu și Ciorap Victor, au comis o faptă prejudiciabilă, vinovăția acestora a fost demonstrată, și implicit, aceste circumstanțe indică asupra faptului că partea vătămată în urma acțiunilor prejudiciabile ale inculpaților a urmat un tratament, fiind inapt de muncă, astfel că, suferințele fizice și psihice suportate de partea vătămată, urmează a fi compensate din contul inculpaților.

La fel, instanța de apel a considerat oportun de a dispune încasarea din contul inculpaților suma de 4 000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică calificată acordată părții vătămate în prezenta cauză penală.

7. Legalitatea și temeinicia deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2021 este contestată cu recurs ordinar de către:

- *avocatul Brînză Alexei în numele inculpaților Ciorap Liviu și Ciorap Victor*, care a solicitat în cererile de recurs depuse, casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. În cererile de recurs declarate, recurentul face referință la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 4), 11), 13) Cod de procedură penală, invocând faptul că ședința de judecată în apel a fost fixată pentru data de 26.05.2021 ora 11.30, fără coordonarea prealabilă cu participanții la proces. Astfel, explică recurentul că la data de 25.05.2021 a depus o cerere în adresa instanței de apel prin care solicită amânarea ședinței de judecată după ora 13.30 (f.d. 176-177) deoarece, la aceeași dată, ora 10.00 a fost citat la Judecătoria Criuleni pentru examinarea unei cauze penale privind soluționarea prelungirii măsurii preventive. Drept dovadă a acestui fapt, apărătorul a anexat la cererea vizată și copiile citațiilor. Însă, instanța de apel nu a ținut cont de cererea de amânare și nici de informația inculpaților referitor la faptul că la ora 12.20 avocatul s-a pornit de la sediul Central al Judecătoria Criuleni spre sediul Curții de Apel Chișinău, pentru examinarea acestei cauze, unde și ultimii au solicitat o pauză până la prezentarea mea în ședința de judecată. Prin urmare, instanța de apel a neglijat aceste împrejurări, examinând cauza în absența apărătorului, astfel fiind încălcat grav dreptul inculpaților la apărare prevăzut la art. 66 alin. (1) Cod de procedură penală.

În același timp, recurentul contestă ilegalitatea deciziei recurate prin aceea că, instanța de apel neîntemeiat s-a expus asupra laturii civile, în situația existenței unei hotărâri judecătorești neanulate în latura civilă.

Mai mult de atât, consideră recurentul că la caz, sunt prezente circumstanțe atenuate prevăzute la art. 76 Cod penal în privința lui Ciorap Victor, care se referă la: repararea prejudiciului cauzat părții vătămate confirmat prin recipisele anexate la cauză (f.d. 195, vol. I); faptul că inculpatul nu s-a eschivat de la judecare cauzei; este angajat în câmpul muncii; de la infracțiunea comisă, pe o perioadă de 5 ani, nu a comis alte infracțiuni – asupra circumstanțelor date instanța de apel nu s-a expus, or acestea pot constitui temei de a aplica în privința inculpatului Ciorap Victor prevederile art. 90 Cod penal.

Cât privește învinuirea înaintată lui Ciorap Liviu, recurentul susține că potrivit art. 60 Cod penal, în cazul infracțiunii incriminate (art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal) instanța de apel era obligată de a constata și aplica prescripția tragerii la răspundere

penală, dat fiind faptul că din momentul comiterii infracțiunii – 24.04.2016 au expirat 5 ani, iar în corespundere cu prevederile art. 60 alin. (2) Cod penal, prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și până la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești;

- *inculpații Ciorap Victor și Ciorap Liviu*, care prin recursul ordinar declarat la data de 27 septembrie 2021, fără a invoca vreun temei pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu menținerea sentinței. În argumentarea recursului, inculpații au invocat faptul că, atât în cadrul anchetei preliminare, cât și în cadrul ședinței de judecată, vinovăția nu au recunoscut-o și careva probe concludente și pertinente nu s-au stabilit în ceea ce privește comiterea de către aceștia a infracțiunii de huliganism. Învinuirea înaintată este bazată doar pe depozițiile părții vătămate Barbacari Nicolae. Mai mult de atât, instanța de apel, la pronunțarea unei noi hotărâți nu a ținut cont de faptul că din momentul comiterii presupusei infracțiuni și până în momentul în care a devenit definitivă sentința au trecut mai bine de 7 ani, adică a expirat termenul prescripției tragerii la răspundere penală a lui Ciorap Victor și Ciorap Liviu în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal.

7.1. Pe marginea recursurilor declarate de apărătorul Brînză Alexei în numele inculpaților și de către inculpați, a depus referință avocatul Gorea Tatiana în interesele părții vătămate Barbacari Nicolae și procurorul de nivelul Curții Supreme de Justiție, care solicită respingerea recursurilor declarate, pe motiv că criticile invocate de recurenți sunt neîntemeiate, iar decizia instanței de apel este legală și pe deplin motivată.

8. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că recursurile declarate de către avocatul Brînză Alexei în numele inculpaților Ciorap Victor și Ciorap Liviu urmează a fi admise, iar recursul ordinar declarat de inculpații Ciorap Victor și Ciorap Liviu urmează a fi respins, reieșind din următoarele considerente.

Așadar, referitor la recursurile apărătorului Brînză Alexei, Colegiul lărgit constată că acestea sunt declarate în termenul legal prevăzut de legislația procesual penală, fiind semnalate temeiurile pentru recurs prescrise la art. 427 alin. (1) pct. 4), 11), 14) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii, există o cauză de înlăturare a răspunderii penale sau atunci când Curtea Constituțională a recunoscut neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă.

În contextul dat, instanța de recurs reamintește că potrivit cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sânt următoarele: *dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.*

Cât privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.*

În acest sens, Colegiul lărgit ajunge la concluzia că instanța de apel nu a respectat întocmai exigențele enumerate mai sus, or, din materialele prezentei cauze penale se observă niște particularități de o importanță majoră, care au fost trecute cu vederea de către instanța de gradul doi de jurisdicție.

În primul rând, Colegiul penal consideră întemeiată critica avocatului Brînză Alexei formulată asupra procedurii de judecare a cauzei în ordine de apel, ce vizează exercitarea dreptului la apărare prin intermediul unui apărător ales.

Făcând trimitere la actele cauzei, instanța de recurs stabilește că, prin solicitările din data de 29.12.2020, instanța de apel a asigurat inculpaților acordarea asistenței juridice garantate de stat (f.d. 128-129, vol. II), iar prin mandatul din 12.02.2021 se atestă că inculpații Ciorap Victor și Ciorap Liviu și-au ales un apărător care să le reprezinte interesele în instanța de apel pe bază de contract (f.d. 147, vol. II). Concomitent, faptul că avocatul Brînză Alexei reprezintă interesele inculpaților Ciorap Victor și Ciorap Liviu în prezenta cauză penală era cunoscut și instanței de apel, care la data de 15.02.2021 aduce la cunoștință avocatului Brînză Alexei despre desfășurarea ședinței de judecată la data de 17.02.2021, ora 10.30 (f.d. 142, vol. II). Ulterior, ședințele de judecată din data de 17.02.2021, 03.03.2021, 24.03.2021, 21.04.2021 nu au avut loc, fiind contramandate din varii motive. Însă, ședința de judecată din data de 26.05.2021 a avut loc, cu participarea inculpaților și a apărătorului desemnat din oficiu – Pușcaș Ina (f.d. 184, vol. II). În cadrul acestei ședințe, Colegiul lărgit atestă că a fost antrenat un alt apărător decât cel ales de către inculpați, nefiind pusă în discuție chestiunea de admitere a acestuia, dat fiind faptul că inculpații deja aveau contractat un apărător în bază de contract – Brînză Alexei, iar instanța de apel, după cum s-a arătat mai sus, era în cunoștință de cauză, însă a optat de a admite un alt apărător, din oficiu, fără a pune în discuție acordul inculpaților de a le fi reprezentate interesele de către un alt apărător decât cel ales de aceștia. Mai mult, se constată că avocatul Brînză Alexei a depus o cerere

de amânare a ședinței de judecată din 26.05.2021, pe motiv că este antrenat la o altă ședință de judecată, la Judecătoria Criuleni, anexând și citațiile în sensul dat (f.d. 177-181, vol. II). Demersul vizat, nu a fost pus în discuția părților și nici nu a fost menționat în ședință de către instanța de apel.

Cele reflectate mai sus denotă derogări ale unui proces penal echitabil, care au fost admise de către instanța de apel, și nu pot fi trecute cu vederea de către instanța ierarhic superioară, la exercitarea controlului judecătoresc pe care îl declanșează calea de atac – recursul ordinar.

Pe lângă aceasta, Colegiul lărgit mai atestă faptul că la rejudecarea cauzei penale, dispusă de către instanța de recurs anterioară, instanța de apel, prin decizia pronunțată la 02 iunie 2021, a încălcat prevederile imperative ale art. 436 alin. (3) Cod de procedură penală, potrivit cărora (3) *Când hotărârea este casată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost casată.* Astfel, potrivit dispozitivului Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 septembrie 2020, decizia instanței de apel a fost casată, în partea stabilirii pedepsei în privința inculpaților, și dispusă rejudecarea de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. Lecturând textul deciziei, este cert faptul că instanța de rejudecare a supus reexaminării și latura civilă a cauzei, deși această parte a fost menținută de către instanța de recurs anterioară.

În continuare, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că instanța de apel pronunțând soluția de condamnare în privința lui Ciorap Liviu Victor în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, nu a ținut cont de faptul că a expirat termenul prescripției tragerii la răspundere penale, și aceasta deoarece, infracțiunea săvârșită de inculpat, prevede o sancțiune sub formă de amendă în mărime de la 750 la 1350 unități convenționale, sau cu închisoare de până la 5 ani.

Potrivit art. 16 alin. (3) Cod penal, infracțiuni mai puțin grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede în calitate de pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de până la 5 (cinci) ani inclusiv.

Art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal stipulează că, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 5 (cinci) ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.

La caz, data consumării infracțiunii săvârșite de inculpat se consideră 24 aprilie 2016.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că la data pronunțării deciziei din 02 iunie 2021, termenul prescripției tragerii la răspundere penală pentru infracțiunea prevăzută la art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal a expirat, deoarece, începând cu 24 aprilie 2016 până 02 iunie 2021 s-a scurs un termen mai mare de 5 (cinci) ani.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit subliniază că instanța de apel în partea descriptivă a deciziei a omis să se expună asupra celor indicate mai sus, iar în asemenea caz se încalcă garanțiile dreptului la un proces echitabil, fiind incident temeiul pentru casare prescris la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și având în vedere că erorile enumerate *supra* nu pot fi corectate de către instanța de recurs, apare necesitatea de a admite recursurile avocatului Brînză Alexei în numele inculpaților Ciorap Victor și Ciorap Liviu, cu casarea totală a deciziei din 02 iunie 2021 și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel urmează să înlăture erorile menționate în prezenta decizie, să țină cont de motivele care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art. 417-418 Cod de procedură penală să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

Cu referire la recursul declarat de către *inculpații Ciorap Victor și Ciorap Liviu*, deus la data de 27 septembrie 2021, Colegiul lărgit reiterează că, în corespundere cu prescripțiile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei, iar art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prevede expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Raportând normele vizate la decizia pronunțată pe caz, instanța de recurs constată că termenul rezervat pentru declararea recursului ordinar a expirat la data de 26 iulie 2021.

Subsidiar, potrivit materialelor cauzei, instanța de recurs constată că atât inculpatul Ciorap Victor, cât și inculpatul Ciorap Liviu au fost prezenți în ședința de judecată în cadrul căreia a fost pronunțat dispozitivul deciziei și anunțată data când va avea loc pronunțarea deciziei motivate (f.d. 192-193, vol. II). Prin urmare, deși inculpații cunoșteau despre data pronunțării deciziei motivate, aceștia nu au optat să manifeste un minim grad de diligență în sensul dat.

În această ordine de idei, Colegiul penal statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Așadar, ținând cont de principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO în coroborare cu normele invocate mai

sus, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către inculpații Ciorap Victor și Ciorap Liviu.

9. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către inculpații *Ciorap Liviu XXXXX și Ciorap Victor XXXXX* împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2021, în propria cauză penală.

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Brînză Alexei în numele inculpatului Ciorap Victor și în numele inculpatului Ciorap Liviu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2021, în cauza penală în privința lui *Ciorap Liviu XXXXX și Ciorap Victor XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Ciorap Liviu XXXXX și Ciorap Victor XXXXX, urmează a fi eliberați din penitenciar, dacă în privința acestora nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia integrală pronunțată la *25 ianuarie 2022*.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana

Plămădeală Ghenadie

Craiu Nicolae